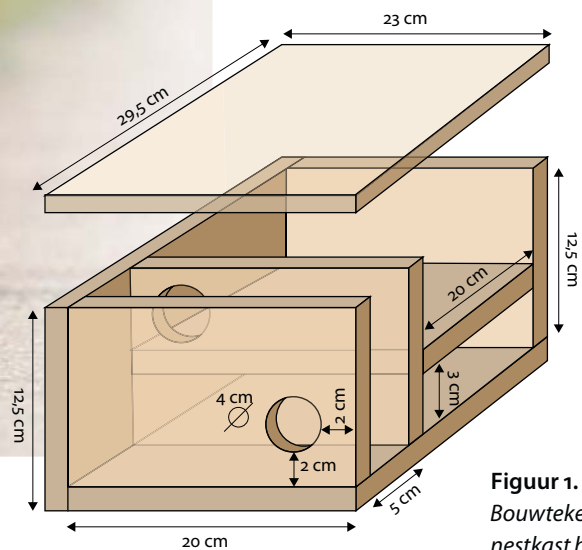

De hermelijn, *Mustela erminea*

Het laatste deel over de predatoren van woelmuizen en -ratten gaat over de grotere broer van de wezel (zie de uitgave van Fruit 10), namelijk de hermelijn.

Foto 1. - Hermelijn, foto: Chris Richerzhagen

Figuur 1. -
Bouwtekening
nestkast hermelijn

Stijn Raymaekers
pcfruit vzw

Beschrijving

De hermelijn is in Vlaanderen zeldzamer dan de wezel. Hij komt nog wel in redelijke aantallen voor, maar toch zijn er al bepaalde blinde vlekken waar hij niet meer gemeld wordt. Onderzoekers vermoeden dat jacht, verkeer, parasitaire wormen, opeenvolgende koude of natte winters en predatie door grotere roofdieren de voornaamste doodsoorzaken zijn. Ook vergiftigd lokaas voor woelmuizen en ratten kan leiden tot een secundaire vergiftiging bij deze kleine predator. De hermelijn komt in vele opzichten overeen met de wezel: hij leidt een vrij verborgen bestaan en zijn habitatsvereisten

zijn in de eerste plaats afgestemd op het voedselaanbod. Hij heeft net als de wezel een typisch langgerekt lichaam met een bruine vacht op kop, rug en staart, terwijl de buik wit is. De scheiding tussen deze twee kleuren is echter regelmatig van vorm, bij de wezel is die scheiding onregelmatig. Ook zijn staart is anders dan het korte staartje van de wezel: langer en dichter behaard en met een duidelijk zwart uiteinde. Ook hermelijnen 'kegelen' regelmatig, waarmee bedoeld wordt dat ze regelmatig rechtop gaan staan en hun omgeving afspeuren. Meestal wordt hij in de winter gespot als zijn vacht wit is geworden en hij dus meer opvalt, of als hij met een prooi zit te slepen over de grond. Wezels en hermelijnen kunnen zonder problemen naast elkaar leven in hetzelfde territorium.

De hermelijn brengt eenmaal per jaar jongen (4 tot 9) groot, in april of mei. De paring vindt plaats in het jaar voor-

dien, maar de bevruchte eicel gaat dan in een soort winterslaap tot het daaropvolgende jaar. Er is al waargenomen dat ook mannetjes voedsel komen aanbrengen voor de jongen en dus zo meehelpen met het grootbrengen. Na 3 tot 4 maanden zijn de jongen zelfstandig, al kunnen ze tot in de herfst bij de moeder blijven. Hermelijnen worden maximum 10 jaar oud, maar doorgaans worden ze niet ouder dan 2 jaar. De territoriumgrootte van het mannetje kan lokaal sterk verschillen, afhankelijk van voedselaanbod, jaargetijde en structuurrijkdom van het landschap: van 4 tot 50 ha. In het voorjaar en de zomer is zijn leefgebied vele malen groter dan in de herfst en in de winter. Het leefgebied van het vrouwtje is drie- tot viermaal kleiner en ook stabiel doorheen het jaar. De populatiedichtheid van de hermelijn volgt mee de schommelingen van zijn prooidieren.

Foto 2. – Diverse nesthopen voor hermelijn

De hermelijn eet per dag zo'n 4 woelmuizen of 2 woelratten.

Voedsel

Zoals de wezel verliest ook de hermelijn snel energie als hij niet regelmatig eet. Zijn jachtactiviteit vindt daarom zowel overdag als 's nachts plaats, in de winter wel vaker 's nachts. De hermelijn is een roofdier en dus carnivoor. Op zijn menu staan voornamelijk knaagdieren, in onze contreien zijn dat vooral woelmuizen en woelratten, zo'n 20 tot 80% afhankelijk van de beschikbaarheid. Hij volgt zijn prooi ook ondergronds, maar niet zo vaak als de wezel. Hoken kleiner dan 5 cm gaat hij niet binnen. Woelratten in sloten worden zelfs zwemmend achtervolgd. In Nederland en Engeland worden ook konijnen, hazen, vogels en vogeleieren buitgemaakt. Occasioneel worden mollen, jonge haasjes, spitsmuizen, reptielen, amfibieën en vissen opgegeten. Per dag eet hij (het equivalent van) zo'n 4 woelmuizen of 2 woelratten.

Onderzoekers in Engeland bemerkten dat de geur van hermelijnen alleen al, woelmuizen weghoudt uit een gebied.

Aantrekken

De hermelijn komt in elk habitatstype voor, van bosjes en houtwallen tot polders en toendra's in het hoge noorden. Hij heeft meer dan de wezel een voorkeur voor vochtige gebieden met sloten, rivieroevers, rietvelden en broekbossen. In kleinschalige cultuurlandschappen met kleine landschapselementen doet hij het eveneens goed, als er maar genoeg schuilplaatsen en voedsel aanwezig zijn. Hij vermijdt dichte bossen. De hermelijn schuilt graag in gangen van mollen en woelratten, oude konijnen- of rattenholen, in holten, hooimijten, onder houtstapels en steenhopen, onder boomwortels, in stenen muurtjes, en in de winter soms in stallen en schuren.

Wat betreft het zelf aanleggen of aanmaken van nestgelegenheden voor de hermelijn, gelden dezelfde aanbevelingen als voor de wezel (zie Fruit 10). Het enige wat verschilt zijn de afmetingen van de nestkast (zie figuur 1). De hermelijn is groter dan de wezel, dus leeft hij ook op iets grotere voet. Let in ieder geval op dat de nestruimte droog blijft tijdens regenval, dat deze plek 'ingekleed' is in het landschap en dat er best meerdere van deze plekken per hectare zijn. Hermelijnen verplaatsen zich vaak langs perceelsranden waar ze dekking hebben tegen roofdieren, dus schuilplaatsen worden dan ook best voorzien langs deze randen. Interessant om te melden is trouwens dat onderzoekers in Engeland bemerkten dat de geur van hermelijnen alleen al, woelmuizen weghoudt uit een gebied. ■

Bronnen

C. BOSCHI, & J. KRUMMENACHER, (2014). *Fördermassnahmen für Wiesel im Landwirtschaftsgebiet*. Gränichen/Frick.

M. L. GORMAN, (1984). The response of prey to stoat (*Mustela erminea*) scent. *Journal of Zoology*, 202(3), 419–423.

pcfruit vzw. (2004). Kleine roofdieren. *In Functionele biodiversiteit en ecologische maatregelen voor een duurzame landbouw* (pp. 92–97).

P. TWISK, J. P. BEKKER, & A. VAN DIEPENBEEK, (2009). *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV.

S. VERKEM, J. DE MAESENEER, B. VANDENDRIESSCHE, G. VERBEYLEN, & S. YSKOUT, (2003). *Zoogdieren in Vlaanderen: ecologie en verspreiding van 1987 tot 2002*. *Natuurpunt Studie/JNM-Zoogdierenwerkgroep, Mechelen/Gent, Belgium*.

D. E. WILSON, R. A. MITTERMEIER, & P. C AVALLINI, (2009). *Handbook of the Mammals of the World (Vol. 1)*. Barcelona: Lynx.

Erratum

Over de afmetingen van de wezelkast werd verkeerd bericht in het vorige nummer (Fruit 10). Voor de juiste afmetingen zie: www.pcfruit.be/boekfunctionele_biodiversiteit.

Met financiële steun van

Interreg
EUROPESE UNIE
Vlaanderen-Nederland

ULAAMS-
BRABANT